

Mødet den 19. Septbr. 1906.

Fraværende var: Magnus Nielsen.

1. (J. Nr. 264—1906). Den fra Budgetudvalget foreliggende Indstilling om, at det Beløb af 115,000 Kr., som vil være nødvendigt til at dække Udgifterne ved det i sidste Møde vedtagne Forslag til Anlæg af en **Markedsplads**, Opførelse af Kreaturstalde m. v., indtil videre afholdes af Kassebeholdningen, tiltraadtes.
2. (J. Nr. 27—1906). De fra Skolekommissionen fremsendte Forslag og Udtalelser angaaende de af Ministeriet gjorte Bemærkninger til det vedtagne Forslag til Ændringer i **Skoleplanen** for Aarhus Købstad, sendtes efter Forslag af Mikael Johansen til Skoleudvalget til Erklæring.
3. (J. Nr. 42—1906). Efter Indstilling fra Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse vedtoges det i Overensstemmelse med Gartner Glæsels Forslag at forandre den vestlige Grænse for den Syd for Byen projekterede ny **Kirkegaard**, saaledes at et lidt større Areal inddrages under denne, med Stigning af Vejen langs den paatænkte forsænkede Ringbane af højst 1:20.
4. (J. No. 268—1906). Fra Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse forelaa Forslag om at anlægge de to endnu ikke anlagte **Gader**, der skulde omgive Byggekarréen Syd for Tietgens Plads,

saaledes at Gaden i Forlængelse af Bülowsgade faar en Bredde af 25 Alen, og Gaden parallel med Tietgens Plads en Bredde af 30 Alen. Bekostningen ved Anlægget anslaas til henholdsvis 6,505 Kr. og 12,500 Kr.

Mikael Johansen kunde godt give det foreliggende Forslag sin Tilslutning, men han vilde med det samme henlede Udvalgets Opmærksomhed paa det ønskelige i at faa Finsensgade anlagt. Der vilde blive Trang til denne Gade, naar nu den ny Skole blev færdig. Han saa helst, at den anlagdes — om end ikke strax — saa dog til næste Foraar.

Lottrup forekom det uheldigt at anlægge en ny Gade med kun 25 Alens Bredde. Efter Vedtægten skulde ny Gader have en Bredde af 30 Alen.

Nørgaard skulde overfor Hr. Mikael Johansen oplyse, at Spørgsmaalet om Anlæg af Finsensgade var under Drøftelse i Udvalget. Sagen var imidlertid den, at man ikke havde ret mange salgbare Grunde ved denne; det lange Stykke langs Hospitalet var bestemt til andet Øjemed, og de øvrige Grunde var ikke saa salgbare. Paa den anden Side maatte det indrømmes, at der var Trang til en Forbindelsesvej deroppe ved Skolen. Naar der var anket over, at den ene Gade var foreslaaet anlagt med en Bredde af kun 25 Alen, skulde han dertil sige, at den omtalte Gade var meget kortere og den laa lige ved en stor aaben Plads. Det kostede jo dog ogsaa mere at skulle anlægge en bredere Gade.

Filtenborg kunde fuldt ud slutte sig til Udvalgets Forslag. Han ønskede dog at benytte Lejligheden til at henstille, om man ikke burde gøre Grundene langs Strandvejen salgbare. Han

tænkte her navnlig paa Strandvejen fra Skansen til Ringgaden; naar man havde afholdt de store Udgifter til Vejen der, burde man ogsaa se at faa Grundene solgt.

Nørgaard gjorde opmærksom paa, at Arealet fra Dalgas Plads til Ringgaden længe havde været salgbart, men hidtil havde der ikke meldt sig Liebhaveere til disse Grunde. Spørgsmaalet om Bebyggelsen af hele Arealet havde iøvrigt været paa Tale i Udvalget, der imidlertid endnu ikke havde taget Standpunkt til denne Sag.

Jakob Jensen pointerede, at Udvalgets Bestræbelser gik ud paa at holde Bebyggelsen saa samlet som muligt og udlægge Gader, hvor der var mest Købelyst. Til det sidst ommeldte Areal havde der hidtil ingen Købere meldt sig. Udvalgets Indstilling tiltraadtes.

5. (J. Nr. 206—1906). Efter Indstilling fra samme Udvalg vedtoges det til Forvalter Chr. Hansen til Sammenlægning med den ham tilhørende Ejendom Matr.-Nr. 1850 af Bygrunden paa Hjørnet af Samsøgade og Lollandsgade at afhænde et Areal Øst for samme stort 110 □ Alen for 5 Kr. pr. □ Alen paa Betingelse af, at Hansen anbringer en Støttemur paa sin Grund og paa sin Bekostning.
6. (J. Nr. 14⁵—1906). Den fra Markudvalget foreliggende Indstilling om til Tømrermestrenes Damp-, Save- og Høvleværk at udleje et Areal af indtil 1200 □ Alen ved Møllevejen for en Afgift af 5 Øre pr. □ Alen, saaledes at Lejeren yder en mindre Erstatning til den nuværende Bruger, og at Lejemaalet er bindende for 5 Aar og efter den Tid kan opsiges til Ophør til 1. Oktober eller 1. April med $\frac{1}{2}$ Aars forudgaaende Varsel, tiltraadtes.

7. (J. Nr. 3¹¹—1906). Fra vedkommende Udvalg forelaa Indstilling om Efterbevilling af Overskridelserne i Regnskabet for **Vej- og Kloakvæsenet** for 1905—06.

Vestesen fremhævede, at Overskridelserne navnlig fandtes paa de Konti, der omfattede Udgifterne til Vanding af Gader og Veje, Snekastning og Bortkørsel af Sne, samt Vedligeholdelse af de fra Amtet overtagne Veje. Skønt Vandvognenes Antal stadig forøgedes, var det meget vanskeligt at tilfredsstille Ønskerne om Vanding af Gaderne. Udgifterne til Snekørsel var selvfølgelig ganske uberegnelige, og Beløbet hertil kunde kun være aldeles kalkulatorisk. Med Hensyn til de fra Amtet i 1901 overtagne Landeveje, skulde han bemærke, at det Beløb, der anvendtes til Vedligeholdelsen af disse, i Virkeligheden var for lille i Forhold til, hvad der anvendtes i andre Byer, naar man hensaa til den betydelige Trafik paa Vejene her. De stærkest befærdede Veje var iøvrigt Silkeborg Landevej og Niels Ebbesens Vej. Det var med det hidtil til Vedligeholdelse anvendte Beløb umuligt at tilfredsstille de berettigede Krav til de nævnte Landeveje, og man maatte være forberedt paa, at der paa næste Budget maatte optages et yderligere Beløb i dette Øjemed.

Sagen gik til 2den Behandling.

8. (J. Nr. 3—1906). Fra Vandværksudvalget forelaa Indstilling om Efterbevilling af Overskridelser i Regnskabet for **Vandværket** for 1905—06.

Samuelson skulde, idet han indstillede de skete Overskridelser til Byraadets Approbation, bemærke, at Vandforbruget ikke blot i dets Helhed men ogsaa pr. Individ var i stærk Stigning.

Vandet fra Vandværket maatte efter de foretagne bakteriologiske Undersøgelser siges at være

fortræffeligt, og stod fuldt paa Højde med Københavns. Naar Indtægten af Husledninger og Ekstrahaner var bleven noget mindre end budgetteret, opvejedes det ved Mer-Indtægten af Vandforbruget til Husholdning efter Maaler. Overskridelsen paa 3,491 Kr. til Hovedledninger var fremkommet derved, at Raadet, efterat Budgettet var lagt, vedtog at lægge en Vandledning op til Christiansbjerg. De øvrige Overskridelser var ikke af væsentlig Betydning. Alt i alt udviste Regnskabet 5,905 Kr. mere i Overskud end beregnet. Overskudet var nemlig anslaaet til 44,035 Kr., men blev i Virkeligheden 49,940 Kr.

Sagen gik til 2den Behandling.

9. Det fra Andelsforeningernes Sanatorieforening foreliggende Andragende om Tilskud henlagdes
10. Fra Politimesteren forelaa følgende Skrivelse:

»Jeg unørlader ikke tjenstligst at henlede det ærede Byraads Opmærksomhed paa, at det, naar det nye Thing- og Arresthus bliver taget i Brug, og Arrestforvareren samtidig hermed faar Bolig i dette, bliver nødvendigt, at Detentionslokalerne paa **Raadhuset** omlægges og omforandres paa en saadan Maade, at de komme i nærmere Forbindelse med Politistationen, idet det absolut nødvendigt jævnlige Tilsyn med de i Lokalerne anbragte Personer ikke kan udføres fra Politistationen, naar denne er fjærnet saa langt, som Tilfældet nu er, fra Detentionslokalerne, og tillader jeg mig derfor at foreslaa, at det snarest muligt overdrages en bygningskyndig Mand efter Konference med vedkommende Byraadsudvalg og mig at fremkomme med fornødent Forslag.«

J. C. Petersen skulde paa Udvalgets Vegne udtale, at dette, forinden det tog Stilling til Sagen,

ønskede at høre Byraadets Mening om, hvorledes Raad- og Arresthuset i sin Helhed skulde udnyttes, og da først og fremmest om Arresterne skulde nedlægges, eller om det var nødvendigt at de bibeholdtes. Han skulde samtidig gøre opmærksom paa, at naar Arrestforvareren i næste Maaned flyttede til det ny Thing- og Arresthus, maatte der antages en Mand, der kunde bo i og have Opsyn med Raadhuset. Der var jo imidlertid den Mulighed, at man kunde anvise Byraadsbudet Bolig der, men han kunde selvfølgelig ikke have Opsyn med Arresterne, hvis disse bibeholdtes.

Vestesen fandt det rigtigt, at Spørgsmaalet om Anvendelse af Raadhuset blev drøftet i et Udvalg. Han var unægtelig gaaet ud fra, at Arresterne kunde nedlægges, og han vilde meget beklage, hvis Arresthuset skulde blive staaende uforandret. Han var gaaet ud fra, at der i dette kunde være blevet Kontorer for Stadsingeniøren, hvis nuværende Kontor var ganske utilstrækkeligt. Han vilde foreslaa, at man lod Udvalget undersøge, hvorledes Kontorer til Stadsingeniøren kunde indrettes i den ommeldte Bygning, og eventuelt lade en Arkitekt fremkomme med Planer hertil.

Formanden paapegede, at Lov af 1. April 1905 om Ændringer i Straffelovgivningen, hvorved Adgangen til at afsone Bøder paa Vand og Brød var bleven ophævet, utvivlsomt vilde bevirke, at Fængselsdagens Antal vilde blive 4 Gange større end man havde kunnet forudse, da det ny Arresthus blev projekteret. Han kunde derfor tænke sig den Mulighed, at man desværre kunde blive nødt til at bibeholde det gamle Arresthus, der jo ikke var nogen Pryd for Byen. Iøvrigt skulde han erindre om, at Statskassen i Følge den nævnte Lov var forpligtet til at afholde de Udgifter, der

maatte paaføres et Arresthus ved dets Indretning i Overensstemmelse med Loven, og Udvalget kunde maaske gaa den Vej at henvende sig til Ministeriet med Forespørgsel om, hvorvidt Statskassen vilde bekoste en eventuel nødvendig Udvidelse af det ny Arresthus. Driften af eet Arresthus vilde sikkert være billigere end 2, saa ogsaa af den Grund vilde det være heldigt, om man blev af med det gamle. Han skulde henlede Opmærksomheden paa, at der muligvis kunde indrettes Kontorer til Stadsingeniøren i den store Sal paa 1. Sal i Raadhuset. Ganske vist havde man overfor Amtsraadet paa taget sig en Forpligtelse til at vedligeholde denne, men anden Etage i det ny Thinghus var jo foreløbig disponibel, og i denne kunde man eventuelt sætte et Lokale i Stand i Stedet for Salen i Raadhuset.

L o t t r u p var paa det rene med, at der maatte skaffes Stadsingeniøren bedre Kontorer, men han nærede den Opfattelse, at det vilde blive betydelig billigere at leje Lokaler til ham ude i Byen end at bekoste en Ombygning af Arresthuset. Allerbødest vilde det være, om Arrestbygningen helt kunde nedrives, saa at Raadhuset kunde komme til at ligge frit. Han vilde fraraade en Henvendelse til Ministeriet; spurgte man dette, vilde det naturligvis forlange, at de gamle Arrester skulde bibeholdes; man maatte erindre, at man i det ny Arresthus havde indrettet de Rum, som de vedkommende Myndigheder havde forlangt.

J a k o b J e n s e n vilde tilraade, at man foreløbig saa Tiden an. De gamle Arrester kunde af Politiet benyttes til Detentionslokaler.

S a b r o e maatte meget beklage, om det virkelig skulde blive nødvendigt af Hensyn til de omtalte Ændringer i Straffelovgivningen at bibeholde

de gamle Arrester. Ved den nævnte Lov var Adgangen til at afsone Bøder med Fængsel paa Vand og Brød — som sagt — blevet ophævet, en Bestemmelse, der i første Række vilde gaa ud over Smaafolk, som ikke var i Stand til at betale de idømte Bøder. Han skulde tillade sig at henstille til Politimesteren, at han ikke benyttede Loven i sin yderste Strengthed, men idømte noget mindre Bøder. Man maatte erindre, at her ikke var Tale om Forbrydere, men om Folk, som var kommen i Konflikt med en eller anden af Politivedtægtens mange Bestemmelser, og som meget vel kunde slippe for Straf, uden at Samfundet derved vilde lide nogen Skade. En Henstilling til Justitsministeriet vilde han meget nødigt være med til; en saadan vilde ligesom understrege, at man ønskede det oftnævnte reaktionære Tillæg til Straffeloven gennemført saa strængt som muligt, en Opfattelse som sikkert ikke var almindelig i Byraadet. Naar man ikke havde de omtalte Arrestlokaler, kunde man heller ikke bruge dem.

Nørgaard skulde overfor Hr. Lottrup indrømme, at det maaske kunde være meget kønt, hvis Raadhuset kunde komme til at ligge frit, men det var en Sag som man vist foreløbig ikke kunde magte. Han vilde meget vare imod at gaa for hastigt til Værks; efter Udtalelser fra Politimesteren var der Udsgit til, at det ny Arresthus ikke vilde vise sig tilstrækkeligt, derfor vilde det være økonomisk rigtigt foreløbig at beholde det gamle. Naar det var omtalt, at man i Stedet for den nuværende Raadhussal kunde anvende 2. Etage i det ny Thinghus, skulde han minde om, at denne oprindelig var tænkt anvendt til Landsretten, og da man jo endnu ikke behøvede at

opgive ethvert Haab om at faa den hertil, forekom det ham, at man ikke foreløbig burde tage anden Bestemmelse med Hensyn til denne Etages Benyttelse. En større Sal skyldte man ikke blot Amtsraadet, men ogsaa Byens Befolkning at have; til Stadsingeniøren kunde man jo leje Lokaler i Byen, disse behøvede ikke at være særlig store, naar blot de var nogenlunde centralt beliggende. Han delte ikke den foregaaende Talers Frygt for at henvende sig til Ministeriet, som af Formanden foreslaaet. En saadan Henvendelse maatte snarere, naar Staten skulde afholde Udgifterne ved Udvidelse af Arresterne, virke i den Retning, at Embedsmændene, Statens Repræsentanter, sørgede for ikke at anvende Arresterne mere end højst nødvendigt.

M i k a e l J o h a n s e n forekom det, at man fik Indtryk af, at man havde bygget det nye Thing- og Arresthus noget for knebent, naar det nu hed sig, at Arresthuset allerede inden det var taget i Brug var for lille. Han vilde i høj Grad beklage, om man virkelig skulde blive nødt til midt inde i Byen at have liggende en Bygning som Arresthuset omtrent den grimteste, der fandtes her.

J. C. P e t e r s e n gjorde gældende, at Omforandringen af Arresthuset ikke var saa kostbar en Historie, som man troede. Der kunde forholdsvis let i en Etage af denne indrettes 8 gode Værelser til Kontorer for Stadsingeniøren, og i Loftsetagen Arkiv for ham. Indgangen til Kontorerne kunde blive fra Mejlgade. Stadsingeniøren kunde i hvert Tilfælde paa ingen Maade nøjes med Raadhussalen. Naar Murene om Fængselsgaarden blev nedrevne, og der blev sat ordentlige Vinduer i Arresthuset, vilde det slet ikke blive saa grimt.

Det lod nu imidlertid, som om den overvejende Stemning var for at bibeholde Arresterne i deres gamle Skikkelse.

Sagen henvistes til et Udvalg bestaaende af Formanden samt af Medlemmerne af Udvalget for Bygninger og Inventar.

